

Kampen om at producere bæredygtigt er gået ind. Bæredygtighed er et plus-ord, som alle er enige om rummer noget godt.

Det er ikke længere et spørgsmål OM bæredygtighed - men om HVORDAN bæredygtighed.

For hvad betyder bæredygtighed egentligt? Hvordan definerer man det? Og hvordan måler man det?

- Hvordan kan økologisk fødevarerproduktion forblive i den bæredygtige overhalingsbane, når nu også den konventionelle produktion melder sig på banen med bæredygtig intensiv produktion?
- Hvad kan økologer gøre for at være et hestehoved foran?
- Har økologer patent på det med bæredygtighed?
- Bliver det i fremtiden nødvendigt at kunne måle og dokumentere økologiske produkters bæredygtighed i forhold til krav fra lokale og globale markeder?
- Hvordan arbejder man med bæredygtighed?

Bæredygtighed – et plusord, der arbejdes på at finde en fælles forståelse af.

Bæredygtighed kom for alvor på verdens dagsorden i slutningen af 1980'erne, hvor Brundtland Kommissionen udgav rapporten VORES FÆLLES FREMTID. I den hedder det bl.a.:

"Menneskeheden har muligheden for at gøre udviklingen bæredygtig - til at sikre at den imødekommer de øjeblikkelige behov uden at gå på kompromis med de fremtidige generationers mulighed for at sikre deres behov." *Brundtlands-Kommissionens rapport, 1987*

Bæredygtighed betragtes ofte ud fra tre forskellige perspektiver:

- Et miljø-/ressource perspektiv
- Et økonomisk perspektiv
- Et socialt perspektiv

Der arbejdes i dag i forskellige regi med hvordan man skal definere bæredygtighed og hvordan man skal måle det.

IFOAM arbejder med bæredygtighed og økologisk best-practice. FAO arbejder med guidelines for bæredygtighedsvurderinger i landbrugs- og fødevarer systemer. Ligesom man i mange andre organisationer og i forskningsmiljøer arbejder med at udvikle principper og målemetoder for vurdering af bæredygtighed i forbindelse med fødevarerproduktion.

Udfordringen er at finde et fælles sprog for bæredygtighed, en holistisk tilgang til vurderingerne og en måde at føre det ud i livet på som medregner kompleksiteten og alle de mange dimensioner, man skal tage højde for, når man taler om bæredygtighed. Dertil kommer at bruge dette på den rigtige måde og være bevidst om, hvorvidt målet er at forbedre egen praksis eller at fortælle om verdenen, hvor gode vi er.

THE DILEMMA IS TO MEASURE **WHAT** MATTERS TO **WHOM** AND **HOW**?

Dilemma 1: Hvor peberet gror

I Danmark dyrker vi bl.a. økologiske tomater, agurker og peberfrugter i væksthuse. Det kræver bl.a. et energiforbrug.

Andre steder i verden kan samme grøntsager dyrkes på friland med solen som energikilde og dermed med et lavere ressourceforbrug. Til gengæld koster det lidt på transportkontoen at sætte tænderne i sydens grønne sager.

Set ud fra et bæredygtighedsperspektiv:

- Skal vi producere væksthushgrøntsager i Danmark, når de kan dyrkes på friland andre steder i verden? Under hvilke krav og forhold er det ok?
- Har danske grøntsager andre kvaliteter end udenlandske?
- Hvordan skal vi arbejde med begrebet lokal produktion?
- Hvor langt væk skal noget være, for at det ikke længere er lokalt?
- Under hvilke omstændigheder er det ok at spise økologiske produkter dyrket langt væk fra Danmark med god samvittighed?
- Hvilke forhold i andre lande kunne gøre deres økologiske produkter problematiske i forhold til bæredygtighed?

Vi mener at...

Dilemma 2: Danmark i Kina og Afrika i Danmark

Eksport af økologiske varer til Kina skaber indtjening og kan være med til at drive den økologiske udvikling i Danmark.

Import fra Afrika skaber arbejdspladser i udviklingslande og eksotisk smag på bordet i det kolde nord.

For varer, hvis miljøbelastning er høj - som animalske produkter – er den relative betydningen af transportens miljøpåvirkning af mindre betydning. Mens transportens miljøbelastning betyder relativt mere for varer, der har en lavere miljøbelastning ved produktion som f.eks. frugt, grøntsager og andre vegetabiliske produkter. *Kilde: IFRO Rapport 223, Københavns Universitet*

Set i et bæredygtighedsperspektiv:

- Hvordan harmonerer den øgede samhandel af varer på kryds og tværs af kloden med det økologiske tankesæt og de økologiske værdier?
- Er det ok, at det bl.a. er den bekymrede småbarnsmor i Beijing, der driver den økologiske udvikling i Danmark?
- Hvordan forklarer vi fordelene ved vores egne eksporterede økologiske varer til forbrugerne i udlandet?

Vi mener at...

Dilemma 3: Handel over grænser og det økologiske kredsløb

Med målsætningen om at fordoble det økologiske areal i 2020 forventes det, at eksporten vokser endnu mere.

Eksporten af økologiske fødevarer rundede i 2011 én milliard kroner, og man forventer, at den fremover fortsat stiger med 10 pct. om året.

Set i et bæredygtighedsperspektiv:

- Hvordan vil det økologiske kredsløb se ud i 2020?
- Skal vi importere næringsstoffer fra udlandet?
- Skal vi acceptere flere typer affald som gødning?
- Hvordan skal vi se på kredsløbstanken i fremtiden?

Vi mener at...

Dilemma 4: Hvor skal maden produceres

FN's Landbrugsorganisation, FAO, har peget på, at man ved bæredygtig intensiv produktion, der reducerer miljøbelastningen, forbedrer effektiviteten og udnytter sidestrømme og biprodukter. Dette kan være med til at løse en af fremtidens store globale udfordringer: at brødføde over ni milliarder mennesker i 2050.

Det rejser spørgsmålet om, hvorvidt vi i Danmark har en forpligtelse til, at bidrage til verdens fødevarerforsyning og producerer så meget vi kan, så ressourceeffektivt som muligt, for at sikre mad nok til alle.

Samtidig tyder undersøgelser fra FN på, at agro-økologiske produktionsmetoder kan være med til at fordoble udbyttet i f.eks. afrikanske lande. *Kilde: Agro-ecology and the right to food, FN 2010*

Set ud fra et bæredygtighedsperspektiv:

- Er det den rigtige vej at gå, at dansk landbrug øger produktionen for at sælge fødevarer til resten af verden?
- Hvor skal mad produceres – tæt på hvor den skal spises, eller hvor man producerer mest ressourceeffektivt?

Vi mener at...

Økologiens styrker og svagheder – set i et bæredygtighedsperspektiv

På baggrund af Niels Halbergs oplæg om Økologi og Ægte Bæredygtighed, bedes I drøfte økologisk produktions tre største styrker og tre største svagheder -set i et bæredygtighedsperspektiv. Tag eventuelt udgangspunkt i nedenstående inspirationsord.

Økologiens styrker – i bæredygtighedsperspektiv Det er en styrke at...	Økologiens svagheder – i bæredygtighedsperspektiv Det er en svaghed at...
1)	1)
2)	2)
3)	3)

